

travelbook

Lwów

Bezdroża

Mistrzowska **ERGO**
#ochrona **HESTIA**

Autor przewodnika: Aleksander Strojny
Aktualizacja i uzupełnienia: Krzysztof Bzowski

Redaktor prowadzący: Paweł Sondej

Redakcja: Łukasz Karolewski

Korekta: Katarzyna Dziagacz, Mariusz Miodek

Opracowanie kartograficzne: Magdalena Krocza

Źródło pochodzenia danych kartograficznych:

OSM (www.openstreetmap.org)

Redakcja techniczna i skład: Sabina Binek

Projekt okładki: Ewa Jarocka; materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 2309863
e-mail: redakcja@bezdroza.pl
księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?belwt2>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie II
ISBN: 978-83-283-4529-4

Copyright © Helion, 2018

• Kup książkę	• Księgarnia internetowa
• Poleć książkę	• Lubię to!
• Oceń książkę	Nasza społeczność

Spis treści

ATRAKCJE LWOWA	8
INFORMACJE PRAKTYCZNE	15
PRZED WYJAZDEM	16
Wybór czasu podróży	16
Formalności wizowo-paszportowe	17
Pieniądze	18
Zabezpieczenia medyczne	19
Co zabrać?	19
DOJAZD	20
Autobusem	20
Pociągiem	20
Samolotem	20
NA MIEJSCU	22
Transport publiczny	22
Noclegi	25
Wyżywienie	27
Pamiątki	31
INFORMATOR A-Z	32
INFORMACJE KRAJOZNAWCZE	39
KRAJOZNAWCZE ABC	40
HISTORIA LWOWA	41
Gród przedlokacyjny	41
W królestwie Kazimierza Wielkiego	41
Pierwsze miasto Rusi	41
Warneńczyk	41
Bastion Rzeczypospolitej	42
Stolica Królestwa Galicji i Lodomerii	42
W czasach autonomii	43
I wojna światowa i II Rzeczpospolita	43

II wojna światowa, Sowietci i niepodległość	43
Ostatnie lata	45
KULTURA I SZTUKA	46
Architektura	46
Malarstwo	48
Rzeźba	49
MIESZKAŃCY LWOWA	51
Obyczaje	51
Język	52
Religia	52
KUCHNIA	53
Lwowskie przysmaki	53
Alkohole	54
 ZWIEDZANIE LWOWA	 55
TRASA 1: STARY LWÓW	56
Plac Halicki	56
Plac Mickiewicza	57
Prospekt Swobody	59
Kwartał ormiański	68
Plac Staupigijski i klasztor Dominikanów	73
Wały Gubernatorskie	74
Cerkiew Wołoska i kwartał żydowski	76
Plac Soborny i kościół Bernardynów	79
Plac Katedralny i katedra Wniebowzięcia NMP	81
Rynek	87
TRASA 2: CENTRUM WIELKIEGO LWOWA	94
Prospekt Szewczenki – dawna ulica Akademicka	94
Ulica Hruszewskiego	95
U stóp Cytadeli	98
Wzgórza Wuleckie	99
Ulica Bandery	100
Ulica Horodocka i katedra św. Jura	104
Uniwersytet i Ossolineum	107

TRASA 3: WZGÓRZA LWOWSKIE	112
Ulica Piekarska	112
Zniesienie i Wysoki Zamek	113
Kościoły u zamkowego podnóża	118
TRASA 4: PRZEDMIEŚCIE STRYJSKIE, POHULANKA I ŁYCZAKÓW	120
Przedmieście Halickie	120
Ulica Iwana Franki i park Stryjski	123
Pohulanka	124
Cmentarze: Orląt i Łyczakowski	126
Ulica Łyczakowska	132
TRASA 5: DAWNY GRÓD KSIĄŻĘCY I ZAMARSTYNÓW	136
Niski Zamek i Zamarstynów	137
Druga dzielnica żydowska	138
Cerkwie ruskiego Lwowa	138
Kościoły św. Jana Chrzciciela i Benedyktynek	142
OBRZEŻA MIASTA	144
Jaskinia Miodowa	144
Cerkiew Trójcy Świętej	145
 OKOLICE LWOWA	 147
ŻÓŁKIEW	148
KRECHÓW	156
OLESKO	158
PODHORCE	161
ZŁOCZÓW	164
STARE SIOŁO	167
RUDKI	169
SAMBOR	170
DROHOBYCZ	172
TRUSKAWIEC	178
 SŁOWNICZEK POLSKO-UKRAIŃSKI	182
INDEKS	190

Atrakcje Lwowa

LWOWSKIE MUZEA

Muzeum Narodowe

W monumentalnym gmachu, stojącym przy prospekcie Swobody blisko opery lwowskiej, koniecznie trzeba zobaczyć cenną kolekcję ikon.

Apteka-muzeum

Nieduża apteka przy samym rynku starego miasta, choć wciąż działa i sprzedaje leki – jest zarazem wejściem do intrygującego muzeum, poświęconego dawnej farmacji.

Pałac Potockich

Wnętrza XIX-wiecznego pałacu to jedna z niewielu okazji, by zobaczyć, jak prezentują się od środka dawne rezydencje i domy mieszkańców Lwowa.

Muzeum Rzeźby Barokowej

Niewielka, lecz doskonale zaaranżowana ekspozycja muzeum wydobywa ze zgromadzonych tu dzieł maksimum ich ekspresji, podkreślając charakterystyczne cechy warsztatu mistrza Johanna Pinzla i innych związanych z nim twórców późnego baroku we Lwowie.

Kup książkę

Poleć książkę

WIDOK Z GÓRY

Kopiec Unii Lubelskiej

Niezapomniana panorama miasta rozciąga się ze szczytu kopca usypanego w 1869 r. dla uczczenia 300. rocznicy unii z Litwą i będącego najwyższym punktem miasta.

Góra Piaskowa

Widok na Lwów jest doskonałą rekompensatą za wysiłek, jaki trzeba włożyć w pokonanie stromego podejścia na to dość niezwykle także z przyrodniczego punktu widzenia wzniesienie.

Dach kamienicy w restauracji Dim Legend

Taras restauracji umieszczony na poziomie dachów staromiejskiej dzielnicy daje możliwość spojrzenia z nietypowej perspektywy na Lwów. Niezwykłości temu miejscu dodaje ustawiony na dachu oryginalny trabant.

Wieża ratuszowa

Niesamowita okazja, choć wymagająca pokonania ponad 350 schodów, by spojrzeć z lotu ptaka na dachy lwowskiej starówki ze znacznie mniejszej odległości.

Kup książkę

Poleć książkę

ARCHITEKTURA „WIELKIEGO LWOWA”

Kościół św. Elżbiety

Jedna z największych świątyń lwowskich to interesujące dzieło architektury oryginalnego twórcy przełomu XIX i XX w. Teodora Talowskiego, który nadał kościołowi cech strzelistej architektury gotyckiej. Według niektórych budowla stoi dokładnie na wododziale między Morzem Bałtyckim a Morzem Czarnym.

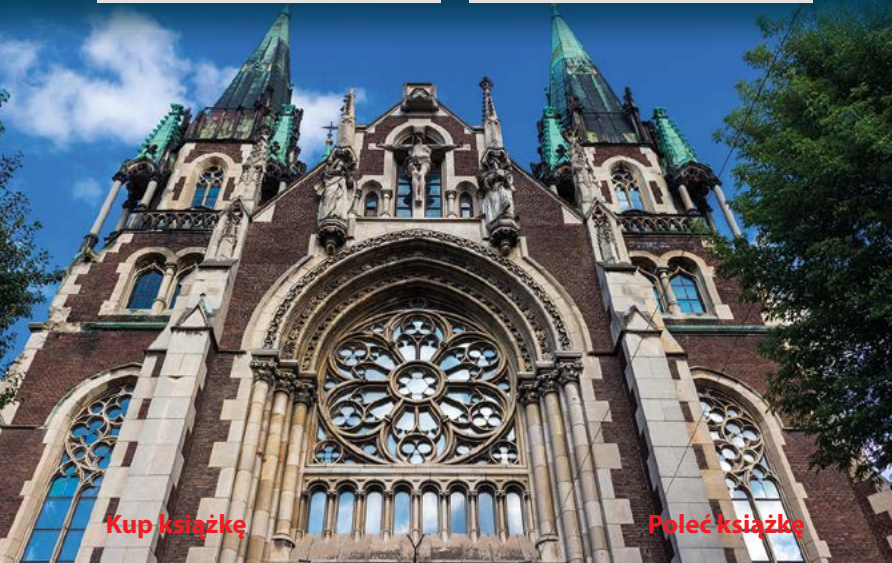
Kasyno Szlacheckie

Wzniesione w końcu XIX w., choć niewielkie, olśniewa barokowym przepychem zarówno na zewnątrz, jak i we wnętrzach – niestety, trudno dostępnych.

Uniwersytet Lwowski

Główny gmach najważniejszej uczelni wyższej w mieście to dawny budynek Sejmu Galicyjskiego, zbudowany w monumentalnym stylu. Dociekliwym i upartym turystom może udać się wejść do dawnej sali posiedzeń sejmu.

Kup książkę

Poleć książkę

Opera Lwowska

Zamykający perspektywę prospektu Swoobody olśniewający dekoracją architektoniczną gmach można uznać za jeden z najświetniejszych przykładów takich budowli w Europie – jest też jednocześnie symbolem znaczenia XIX-wiecznego Lwowa jako stolicy Galicji i jednego z najważniejszych wówczas ośrodków polskiej kultury.

Politechnika Lwowska

Jeszcze jeden przykład monumentalnej, pompatycznej architektury w stylu wiedeńskim, wyróżniający się rozmachem i zgodnym z architekturą zewnętrzną wystrojem wewnątrz.

Główny dworzec kolejowy

Monumentalne dzieło lwowskiej secesji i wielkie osiągnięcie ówczesnej inżynierii do dziś doskonale pełni swoją rolę – zarówno główny gmach z olbrzymimi przeszkleniami, jak i przerzucona nad peronami wielka hala.

Kup książkę

Poleć książkę

PERŁY RENESANSU

Cerkiew Wołoska

Służąca grekokatolikom okazała świątynia, zwana również cerkwią Uspieńską, jest przykładem dostosowania sztuki z dalekiej Italii do potrzeb Kościoła wschodniego. Nakryta trzema kopułami, wraz z potężną, strzelistą dzwonnica oraz miniaturową kaplicą Trzech Świętych Hierarchów może śmiało konkurować o tytuł najcenniejszego zabytku renesansu na dawnych ziemiach polskich.

Kościół Bernardynów

Cenny i oryginalny przykład późnego renesansu lub jak kto woli – manieryzmu. Warowny zespół klasztorny wraz z kościołem powstał w I połowie XVII w., czyli niemal równocześnie z kościołem Jezuitów, wznoszonym już w stylu barokowym.

Kaplica Boimów

Perła sztuki renesansowej zbudowana na wzór wawelskiej Kaplicy Zygmuntowskiej jest równocześnie na wskroś oryginalna dzięki swej przebogatej dekoracji ornamentальной na fasadzie głównej.

Kamienice przy Rynku

Wiele domów otaczających staromiejski Rynek we Lwowie może się poszczycić nie tylko długą i ciekawą historią, lecz także interesującą, stylową architekturą. Wyróżniają się zwłaszcza renesansowe arcydzieła – sławna Czarna Kamienica oraz wzniesiona z rozmachem Kamienica Królewska z arkadowymi krużgankami na dziedzińcu.

Kup książkę

Poleć książkę

LWÓW WIELOKULTUROWY

Katedra ormiańska

Należąca do biskupów obrządku ormiańskiego katedra jest najbardziej oryginalna pod względem architektonicznym, bowiem wzniesiono ją już w XIV w. na wzór kościołów ormiańskich na Krymie i w Armenii.

Katedra św. Jura

Druga z lwowskich katedr jest główną świątynią greckokatolickich metropolitów lwowskich, którzy tuż obok tej urzekającej, późnobarokowej budowli mają swój pałac, wzniesiony w tym samym stylu co katedra.

Katedra łacińska

Główna świątynia lwowskich katolików, stolica rzymskokatolickiego arcybiskupstwa, łączy w sobie kilka stylów od gotyku poczynając.

Synagoga Złota Róża

We Lwowie mieszkali również Żydzi, także dodając wiele do specyficznej, kresowej atmosfery wielokulturowego miasta. Do dziś zachowało się po nich niewiele pamiątek – poza pozostałościami renesansowej synagogi na starym mieście, można jeszcze obejrzeć nieźle zachowaną synagogę chasydzką na Przedmieściu Żółkiewskim.

Kup książkę

Poleć książkę

Żółkiew

Założona na wzór Zamościa jako miasto idealne jest jednym z najcenniejszych zespołów zabytkowych Zachodniej Ukrainy. Położona blisko Lwowa stanowi dobry cel jednodniowej wycieczki. Prócz zabytków starego miasta koniecznie trzeba zobaczyć drewnianą cerkiew, wpisaną na Listę UNESCO.

Drohobycz

Choć dla wielu pozostaje przede wszystkim miastem Brunona Schulza, to jednak warto tu przyjechać nie tylko dla wędrówek śladami tego mistrza słowa, lecz również by obejrzeć gotycką farę, wielką synagogę czy perełki architektury drewnianej – cenne cerkwie, z których jedna znalazła się na Liście UNESCO.

Zamki „Złotej Podkowy”

Popularna trasa turystyczna wycieczek jednodniowych ze Lwowa wiedzie do kilku pięknie położonych zamków, stanowiących ciekawe zabytki sztuki. Są to zamek w Olesku zbudowany na samotnym wzgórzu nad równinami wołyńskimi, olśniewająca rezydencja w Podhorcach wzniesiona tuż nad krawędzią Wyżyny Podolskiej czy wreszcie bastionowa forteca w Złoczowie dominująca nad prowincjonalnym miasteczkiem w dole.

Truskawiec

Niegdyś najświetniejsze polskie uzdrowsko wciąż jest niezwykle popularne wśród wczasowiczów i kuracjuszy z całej Ukrainy i chętnie odwiedzane również przez Polaków. Tutejsze wody ze sławną „Naftusią” na czele są znane ze swych zdrowotnych właściwości.

Informacje praktyczne

Kup książkę

Poleć książkę

Przed wyjazdem

WYBÓR CZASU PODRÓŻY

Wybór czasu podróży nie stanowi większego problemu. Do Lwowa można przyjechać zawsze. Ani pora roku, ani dzień tygodnia nie powinny odgrywać roli. Warto jednak pamiętać, że obecnie Lwów jest miastem dość często odwiedzanym przez turystów, a zwłaszcza przez grupy zorganizowane z Polski – te ostatnie szczególnie chętnie przyjeżdżają tu podczas tzw. długich weekendów wiosną.

Lwów najpiękniejszy jest wczesnym latem (w maju) oraz wczesną jesienią (we wrześniu). Tę ostatnią porę warto polecić wszystkim tym, którzy pragną wyjechać

poza miasto, zwłaszcza własnym samochodem. Koniec lata i wczesna jesień pozwalają uniknąć błota i nieprzejezdnych drózek.

Do Lwowa warto też przyjechać wokół któregoś ze świąt narodowych, by obejrzeć ciekawe widowiska czy spektakle, np. w dniu Konstytucji Ukrainy (28 czerwca) czy w Święto Niepodległości (24 sierpnia), a zwłaszcza 1 listopada, czyli w szczególności we Lwowie czczoną rocznicę próby utworzenia w 1918 r. własnego państwa. Również święta religijne, przede wszystkim te zimowe, wyglądają widowiskowo, a tym samym dość ciekawie.

▼ Rynek

Kup książkę

Poleć książkę

FORMALNOŚCI WIZOWO-PASZPORTOWE

Od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej obywatele Ukrainy obowiązują wizy do naszego kraju. Szczęśliwie, dzięki porozumieniu prezydentów Polski i Ukrainy, Polacy chcący wjechać na teren wschodniego sąsiada zwolnieni są z takiego obowiązku (przy pobycie na terytorium Ukrainy do 90 dni). Na Ukrainę można wjechać wyłącznie na podstawie paszportu. Teoretycznie przy wjeździe powinno się dysponować odpowiednimi środkami finansowymi, niezbędnymi do pokrycia kosztów pobytu – minimalna kwota to 400 EUR na pierwszych 5 dni (nawet przy krótszym pobycie), oczywiście niekoniecznie w gotówce.

Informacja turystyczna

Sieć punktów informacji turystycznej rozwija się bardzo powoli, ale działa ona już profesjonalnie. Dodatkowo informacji można szukać w prywatnych firmach turystycznych.

Centrum informacji turystycznej, pl. Rink 1; tel.: +380 32 2546079; lviv.travel lub www.touristinfo.lviv.ua; pn.–pt. 10.00–18.00, sb. 10.00–17.00, nd. 10.00–16.00.

Punkt informacji turystycznej na głównym dworcu kolejowym (w głównej hali dworca obok kas biletowych), pl. Dwircewa 1; tel.: +380 32 2262005; codz. 9.00–18.00.

Punkt informacji turystycznej na lotnisku (w budynku terminalu A), ul. Ljubinska 168; tel.: +380 67 6739194; pn. 11.30–18.30, wt. 13.30–18.00, śr. 11.30–18.00, czw. 12.00–18.00, pt. 10.30–18.00, sb. i nd. 12.30–18.00.

Kierowcy samochodów prywatnych poproszeni zostaną na granicy o podpisanie deklaracji, iż nie sprzedadzą swego samochodu na terenie Ukrainy.

Wjeżdżając na teren Ukrainy, możemy także zostać poproszeni o wypełnienie deklaracji celnej. Należy w niej wpisać swoje dane: imię i nazwisko, obywatelstwo, kraj, z którego się przyjechało i do którego się zmierza, numer i serię paszportu oraz liczbę bagaży. Trzeba także zaznaczyć fakt posiadania rzeczy podlegających ocenie lub wymagających osobnego zezwolenia, tj. antyków, broni, kruszców czy kamieni szlachetnych itp. Należy też podać i wycenić wartościowsze przedmioty, takie jak kamera czy aparat fotograficzny, oraz określić ilość posiadanej waluty. Podobną deklarację wypełnia się także podczas opuszczania terytorium Ukrainy.

Kup książkę

Poleć książkę

Wszystkie proponowane wycieczki będziemy zaczynać na pl. Halickim. To najściślej centrum miasta, do którego można dojechać wieloma środkami transportu miejskiego z różnych części Lwowa (zob. *Transport publiczny*, s. 22).

Nazewnictwo ulic podano w wersji obecnej (w nawiasach zazwyczaj umieszczono przedwojenną polską nazwę danej ulicy). Na planach najczęściej użyto nazw ulic w transliteracji ukraińskiej. W tekście występują one w wersji spolszczonej.

Trasa 1: Stary Lwów

Plac Halicki – plac i pomnik Adama Mickiewicza – hotel George – Wały Hetmańskie – pomnik Tarasa Szewczenki – kościół Jezuitów – Opera – cerkiew Preobrażeńską – katedra ormiańska – klasztor Dominikanów – arsenał Miejski i Królewski – Baszta Prochowa – cerkiew Wołoska i wieża Korniaкта – kościół Bernardynów – katedra rzymskokatolicka – rynek – ratusz – Czarna Kamienica – plac Halicki

Pierwsza trasa wiedzie przez najstarszą część Lwowa – wytyczonego w XIV w. i rozwijającego się w Rzeczypospolitej szlacheckiej. Większość obiektów na tej trasie znajduje się w obrębie murów obronnych istniejących do końca funkcjonowania monarchii polsko-litewskiej. Jednocześnie jest to trasa, którą można zaproponować tym, którzy mają we Lwowie do dyspozycji tylko jeden dzień.

Plac Halicki

Na placu na poczesnym miejscu stoi najmłodszy lwowski **pomnik Karola Danyły Korola** (króla Daniela Halickiego) – założyciela Lwowa. Zabudowa placu pochodzi z przełomu XIX i XX w. Szczególnie piękne są cztery kamienice stojące przy ul. Wałowej, zamykającej plac od strony północnej. Kamienice te są świetnym przykładem architektury lwowskiego modernizmu. Najcenniejsza z nich, **kamienica Bałabanowska**, stojąca na rogu ul. Wałowej i Halickiej, została zaprojektowana przez najwybitniejszych lwowskich architektów tego czasu – Alfreda Zachariewicza i Oskara Sosnowskiego.

Natomiast ostatni z czterech budynków zaprojektowali inni wybitni architekci: Władysław Derdacki i Witold Minkiewicz. Przed wojną kamienica ta miała nr 11a. Ma on swoje specyficzne uzasadnienie:

Kup książkę

Poleć książkę

we Lwowie rzadko kiedy po numerze jedenastym po tej samej stronie ulicy następował, jakby to logicznie wypadało, numer trzynasty. Był on powszechnie uważany za pechowy i przynoszący nieszczęście, i z tego powodu zamiast niego stosowano zdublowaną jedenastkę, dla odróżnienia od tej pierwszej uzupełnioną literą „a”.

Naprzeciw kamienic na rogu z ul. Kniazia Romana stoi zaniedbany **dawny pałac Komorowskich**, który swymi początkami sięga XVIII w., kiedy został wzniesiony dla innej rodziny magnackiej – Bielskich. Był on także kiedyś rezydencją Potockich.

Od placu odchodzi ul. Kniazia Romana (dawna ul. Batorego) – biegnąca mniej więcej starym traktem wychodzącym przez Bramę Halicką ku Haliczowi (zob. *Przedmieście Stryjskie, Pohulanka i Łyczaków*, s. 120).

Plac Mickiewicza

Jest to najśłynniejszy plac Lwowa, a to z uwagi na pomnik, który stoi na jego środku i z którym fotografują się wszyscy turyści odwiedzający miasto, bez względu na narodowość. Mowa rzecz jasna o **pomniku Adama Mickiewicza**, który jakimś zrządzeniem losu przetrwał zawieruchy historii. Na wyniosłej granitowej kolumnie o wysokości 21 m stoi posąg wieszczki wykonany z brązu. Nad jego głową znajduje się postać uskrzydłonego geniusza z wieńcem wawrzynu, a szczyt kolumny kończy płonący znicz. Zabytek pozostał do naszych czasów nietknięty. Na jego froncie widnieje do dziś polski napis, a z tyłu kartusz z herbem Rzeczypospolitej. Plac, w czasach austriackich imienia księcia Ferdynanda, później nazwano Mariackim – od studni z figurą Najświętszej Marii Panny z 1862 r.

▼ Plac Mickiewicza

Kup książkę

Poleć książkę

(figura nie miała tyle szczęścia co pomnik). Gdy przed 50. rocznicą śmierci poety, w 1905 r. stanął monument dłuta Antoniego Popiela, plac zaczęto nazywać placem Mickiewicza.

Naprzeciw pomnika wieszczą stoi słynny **Hotel George** (Żorż) – w czasach radzieckich znany jako Inturist. Został zbudowany w 1901 r. w wiedeńskim stylu czasów historyzmu i secesji

według projekt Ferdynanda Fellenera i Hermanna Helmera. Na fasadzie widnieją alegoryczne rzeźby czterech kontynentów oraz płaskorzeźba ze św. Jerzym pochodząca ze stojącego tu niegdyś zajazdu Hoffmanów. W hotelu George w dobie Wiosny Ludów stacjonowali generałowie Józef Dwernicki i Józef Bem. Mieszkali tu m.in. Franciszek Józef I, Józef Piłsudski, Ferenc Liszt

i Honoré de Balzac. Z balkonu hotelu śpiewał ku radości tłumu słynny polski tenor Jan Kiepura.

Pod numerem 8 uwagę przykuwa ogromny, neobarokowy gmach **Kasy Szałacheckiego**. Został on zaprojektowany przez wziętego architekta Ferdynanda Kasslera dla znanego przedsiębiorcy Jonasa Speichera. Wysoki i masywny budynek zasłonił od strony placu

widok na wieżę katedry łacińskiej. Wywołało to burzę wśród opinii publicznej. Podjętą w 1912 r. budowę zahamowały protesty, które sprawiły, że nie została ukończona przed wybuchem I wojny światowej. Gmach dokończono już po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1921 r. We Lwowie obowiązywał przepis ograniczający wysokość budynków do czterech pięter. Kamienica Speichera była przykładem obejścia tego prawa. Budynek, choć ogromny, teoretycznie ma tylko cztery piętra. W rzeczywistości jest ich więcej – Ferdynand Kassler nad wysokim przyziemiem zaprojektował antresolę, a dodatkową kondygnację ukryto w łamanym dachu. W środku zachowały się wnętrza biedermeierowskiej apteki. Harmonię placu zakłóca wzniesiony na pocz. XXI w. koszmarny gmach banku, zajmujący pozbawiony do tej pory zabudowy kwartał między ul. Braci Rohatyńców a Wałową we wschodniej pierzei.

Prospekt Swobody

Pomnik Mickiewicza wyznacza początek Wałów Hetmańskich, obecnie nosiszących nazwę **prospektu Swobody** (w czasach sowieckich był to, rzecz jasna, prospekt Lenina). Koniec Wałów zaś pięknie zamyka widoczny z daleka budynek opery. Wały powstały na skutek stopniowego usuwania obwarowań miejskich, rozpoczętego w 1777 r. Miasto musiało się rozwijać, a średniowieczne mury dusiły serce, jakim jest dla każdego miasta starówka. Wyburzono je, a na ich miejscu powstał od strony zachodniej reprezentacyjny bulwar – Wały Hetmańskie – a od wschodniej, nieco później – Wały Gubernatorskie. Na XIX-wiecznych rycinach w miejscu obecnego prospektu można

innymi za sprawą **Państwowego Akademickiego Teatru Opery i Baletu im. Solomiji Kruszelniczej**, czyli dawnego Teatru Wielkiego Opery i Baletu, który zamyka prospekt Swobody. To jedna z najbardziej charakterystycznych budowli w krajobrazie Lwowa. Powstał w latach 1897–1900, a zaprojektowany był przez Zygmunta Gorgolewskiego (portret tego architekta można oglądać we wnętrzu teatru). Był to jeden z najwspanialszych gmachów teatralno-operowych w Europie z widownią liczącą ponad 1000 miejsc. Porównywany z operą paryską i wiedeńską, wspaniałością fasady przyćmiewa krakowski Teatr Słowackiego. Owa fasada, bogato dekorowana, zwieńczona jest brązowymi, uskrzydłonymi, rzeźbionymi postaciami: Dramatu po lewej, Muzyki po prawej oraz Sławy pośrodku. Ponad portalem z trójką masywnych drzwi zwraca uwagę monumentalna loggia. Po jej obu stronach, w niszach, znajdują się dwie kamienne rzeźby niewiast, które symbolizują Tragedię (dłuta Antoniego

Popiela) oraz Komedię (autorstwa Tadeusza Barącz). Całość fasady zamyka dorycki tympanon z alegorycznymi rzeźbami Popiela, symboliką nawiązującymi do „lekcji życia”, którą powinna dawać człowiekowi sztuka.

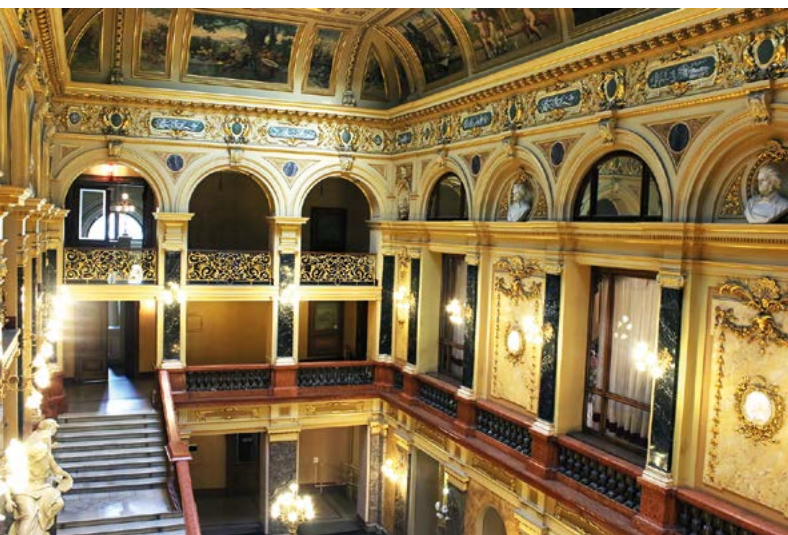
Już od przedsionka wchodzący w mury opery widzi atakowany jest dekoracyjnymi zdobieniami, masą symboliki i apoteoz oraz najrozmaitszych alegorii, w których gęszczu znaczeń i treści bardzo łatwo jest stracić orientację. Wśród różnokolorowych stiuków i połączonych elementów architektonicznych pojawia się majestatyczny westybul. Jego podziwianie może na chwilę przenieść nas w czasy *fin de siècle'u*. Wspaniała klatka schodowa współgra z cyklem 12 płócien umieszczonych pod plafonem, namalowanych przez kilku malarzy polskich, a przedstawiających alegorie pór roku oraz rzemiosł i zawodów mieszczan lwowskich. Podobnie bogato dekorowane jest foyer pierwszego piętra. Historia sprawiła, że niektóre malarsko-rzeźbiarskie przedstawienia

▼ Państwowy Akademicki Teatr Opery i Baletu im. Solomiji Kruszelniczej

Kup książkę

Poleć książkę

▲ Wnętrze Opery

historyczne i alegoryczne zostały zmienione. W niszach znajdowały się kiedyś popiersia Fryderyka Chopina, Stanisława Moniuszki, Józefa Elsnera i Karola Kurpińskiego, teraz są tu rzeźby przedstawiające Tarasa Szewczenkę, Aleksandra Puszkina, Adama Mickiewicza i Iwana Frankę. Strop salonu zdobią plafony malowane przez Stanisława Dębickiego (Poezja, Taniec, Muzyka), alegorie Miłości, Nienawiści, Sprawiedliwości i Mądrości oraz scena z *Balladyny* Juliusza Słowackiego.

Najważniejsze pomieszczenie teatru, salę widowiskową, upiększyli swoimi dziełami Henryk Siemiradzki, Piotr Harasimowicz, Piotr Wójtowicz i Edward Podgórski, którym pomagali uczniowie lwowskiej Szkoły Przemysłowej. Na plafonie nad sceną można było kiedyś zobaczyć malowidło pt. *Chwała Polski*. Najciekawszym zabytkiem opery lwowskiej jest wspianała kurtyna – dzieło Henryka Siemiradzkiego. Wymalowany na niej alegoryczny sens życia ludzkiego

w postaci Parnasu – siedziby muz – miał być kolejną nawiązującą do starożytności kwintesencją społecznej, oczyszczającej roli sztuki jako katharsis. Na drugiej kurtynie, wykonanej z żelaza i służącej celom przeciwpożarowym, można obejrzeć naklejone płótno z panoramą Lwowa. Inauguracja pierwszego sezonu

Wstęp do Opery

Zwiedzanie Państwowego Akademickiego Teatru Opery i Baletu im. Sotomiji Kruszelniczej możliwe jest poza sezonem teatralnym oraz od wtorku do piątku między próbami (ok. 14.00–15.00) i kosztuje 15 UAH (0,5 USD). Można jednak zamiast tego kupić bilet na przedstawienie (najtańsze bilety kosztują zaledwie kilka złotych, w przypadku nie najgłośniejszych produkcji można je kupić tuż przed spektaklem) i w czasie przerwy zwiedzić operę. Być może wówczas, niestety, nie będziemy mieli okazji zobaczyć kurtyny Siemiradzkiego.

Kup książkę

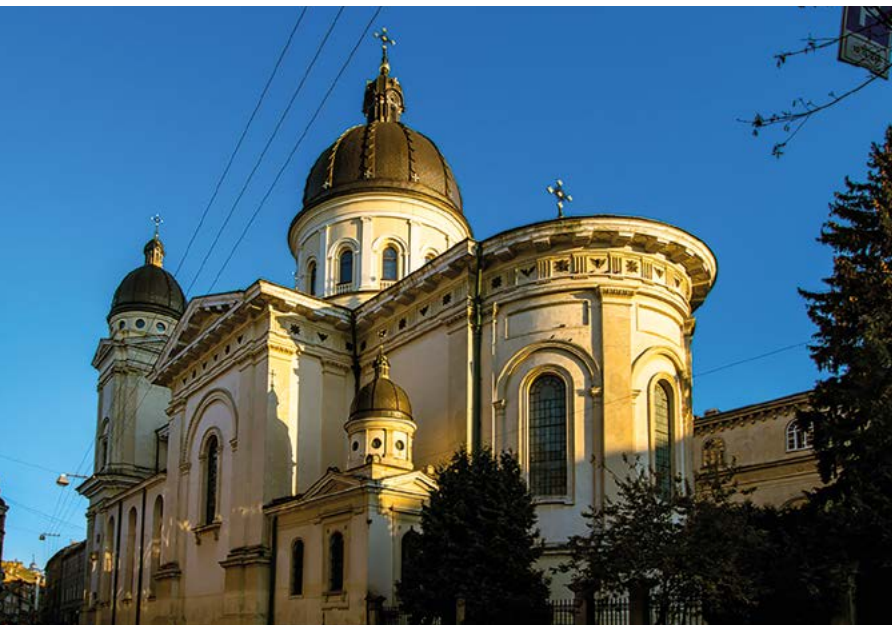
Poleć książkę

artystycznego z 1901 r. była dużym wydarzeniem we Lwowie. Wystawiono operę Ignacego Paderewskiego *Manru* z Janiną Korolewicz-Wajdową i Aleksandrem Bandrowskim w rolach głównych. Polskie miasto pod austriackim zaborem zobaczyło sztukę wschodzącej sławy światowej muzyki. To dowód na wiodącą rolę kulturalną ośrodka lwowskiego na ziemiach polskich doby zaborów.

Spod gmachu opery ruszamy w prawo i wkraczamy na ul. Łesi Ukrainki – ukraińskiej poetki (dawniej ul. Skarbkowska), gdzie pod numerem 1 znajduje się budynek ★ **Narodowego Ukraińskiego Teatru Dramatycznego im. Marii Zankoweckiej**, czyli dawnego teatru Skarbkowskiego. Było to największe przedsięwzięcie architektoniczne we Lwowie w 1. poł. XIX w. Projekt ostatecznie wypracowali, na polecenie gubernatora Galicji, arcyksięcia Ferdynanda, architekci wiedeńscy Alois Pichl i Jan Salzmann. Teatr zbudowano w latach

1837–42, w stylu wiedeńskim – zimnym i monumentalnym, pozbawionym większej dekoracyjności. Gmach powstał z funduszy hrabiego Stanisława Skarbka. Do momentu otwarcia w 1900 r. Teatru Miejskiego był główną sceną Lwowa. Liczył 1460 miejsc na widowni, co plasowało go na czołowym miejscu wśród europejskich teatrów. Występowali tu m.in. Niccolò Paganini i Ferenc Liszt, koncertował Mykoła Łysenko i wielu innych. W gmachu teatralnym oprócz pomieszczeń przeznaczonych dla artystów znajdowały się kawiarnie, restauracje, kasyno, apartamenty i mieszkania przeznaczone dla osób uprzywilejowanych, bank, sklepy oraz pokoje gościnne. Teatr Skarbkowski z całym swoim zapleczem stał się tajemniczym zakątkiem, gdzie gromadziła się cała bohema artystyczna oraz intelektualna ówczesnego Lwowa... Później salę teatralną zamieniono na kino i dopiero w 1940 r. przywrócono jej pierwotną funkcję.

▼ Cerkiew Przemienienia Pańskiego

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Lwów

To miasto pogranicza. W jego wyglądzie odbijają się bogata kultura, trudna historia i tradycje kilku religii. Trzy katedry – łańcińska, ormiańska i greckokatolicka, a także prawosławna Cerkiew Wołoska są najbardziej czytelnymi dowodami współżycia kilku narodów zamieszkujących to miasto. Zwiedzanie stolicy Ukrainy zachodniej to wędrówka przez liczne epoki i style architektoniczne – od pozostałości staroruskich po budowlę nowoczesne, od gotyku po socrealizm. Dla Polaków wyjątkowe znaczenie mają cmentarze: Łyczakowski i Orląt Lwowskich.

Miasto na styku **Zachodu i Orientu**

Średniowieczne śródmieście

Perły **architektury renesansu**,
baroku i **klasycyzmu**

Liczne **polonika**

Historyczne miasta w okolicach

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny wyłącznie na:

ebookpoint.PL

ISBN 978-83-283-4529-4

Cena 26,90 zł